

กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ทับตีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

The community processes of creating harmony of Thap Ti Lek sub-district administrative organizations, Mueang District, SuphanBuri Province

ภคมน เจริญสลุง¹, เชิดชาย ดวงภมร¹, ณัฐพัชร์ ชะอุ่ม²,
รจนารณ ศรีช่วงโชติ¹, พชร วรรณภักดิ์², จาตุรงค์ สุทาวัน²
Pakamon Charoensalung¹, Cherdchai Doungpamorn¹, Nattaphat Cha-um²,
Rotjanaporn Srichuangchot¹, Patchara Wanpiwat², Jaturong Suthawan²

Received: 4 January 2024

Revised: 19 February 2024

Accepted: 25 March 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน
ในองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก 2) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน
ในองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ และงานวิจัยเชิงเอกสาร ศึกษา
ภาคสนามในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก โดยการสัมภาษณ์ และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
และไม่มีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชน
เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหมด 42 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และ
ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน
ประกอบไปด้วย 1. การใช้กิจกรรมทางพุทธศาสนา 2. การใช้เครือข่ายและองค์กรชุมชน 3. การมีผู้นำ
ทางการที่มีภาวะผู้นำที่ดี และ 4. เจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล
ทับตีเหล็กทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน
ประกอบไปด้วย 1.กระบวนการสร้างความสามัคคีโดยกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และ 2. การสร้าง
ความสามัคคีผ่านบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน

คำสำคัญ: กระบวนการสร้างความสามัคคี, ความสามัคคีชุมชน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

² อาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

¹ Assistant Professor, Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Science,
Kanchanaburi Rajabhat University

² Lecturer, Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Science,
Kanchanaburi Rajabhat University

Abstract

This research aimed to 1) study the community process of creating harmony within the Thap Ti Lek Sub-district administrative organizations, and 2) analyze the community process of harmonious creation within the Thap Ti Lek Sub-district local organizations. This is qualitative and documentary research. The study was conducted in the sub-district administrative organizations of Thap Ti Lek through interviews and participative and non-participative observation. The key informants were 42 individuals, including community leaders, community members, representatives of community organizations, and officials from the sub-district administrative organizations. Data analysis was performed using content analysis and verified through the triangulation method. The research findings are as follows: The community process of creating harmony within the Thap Ti Lek Sub-district administrative organizations consisted of 1) creating harmony through Buddhist activities, 2) activities of community organizations in fostering harmony, 3) the role of official leaders with good leadership in creating harmony, and 4) the operational efficiency of community development officers in the Thap Ti Lek Sub-district administrative organizations. The analysis of the community processes for the harmonious creation of the Thap Ti Lek Sub-district administrative organizations consisted of: 1) the process of creating harmony through various community activities, and 2) creating harmony through individuals who play important roles in the community.

Keywords: Harmony process, Harmonious community.

บทนำ

มนุษย์เราไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่คนเดียวได้ ต้องอาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกัน เพราะมนุษย์โดยธรรมชาติแล้วนั้น ถือได้ว่าเป็นสัตว์สังคม คือจะต้องมีชีวิตร่วมกันกับบุคคลอื่นๆ ติดต่อกันสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน พึ่งพาอาศัยกัน ไม่สามารถดำรงชีวิตรอยู่อย่างอิสระตามลำพังแต่ผู้เดียวได้ กระบวนการเสริมสร้างความสามัคคี เป็นกระบวนการหล่อหลอมให้บุคคลในสังคม มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก่อให้เกิดพลังในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การเสริมสร้างความสามัคคีมีหลายวิธี เช่น การขัดเกลาทางสังคม การสร้างความปรองดองเมื่อสังคมปราศจากความขัดแย้ง จะเกิดความสงบสุข มีความสามัคคี รักใคร่ กลมเกลียว อันนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความผาสุกในสังคมไทย (ทิพวรรณ พฤตภากรณ์, 2562)

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงดำรัสไว้ว่า “ความสามัคคีนี้เป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งชุมชนผู้อยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีต้องถนอมรักษาและต้องนำมาใช้อยู่สม่ำเสมอ เนื่องด้วยสรรพกิจการงานที่เป็นส่วนรวมทุกด้านทุกระดับต้องอาศัยบุคคลหลายฝ่ายร่วมกันทำกิจกรรม” พระราชดำรัสนี้มีสาระสำคัญ คือความสามัคคีเป็นคุณธรรมเกื้อหนุนคำจูงใจให้กิจการงานต่างๆ ที่ทำร่วมกันประสบผลสำเร็จตามความประสงค์ เกิดความเจริญก้าวหน้าเป็นคุณธรรม สำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการถนอมรักษาและพัฒนาให้เจริญงอกงามขึ้นท่ามกลางการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ปัญหาในการสร้างงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการขาดความสามัคคีของคนในสังคม คนในสังคม

มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ความสามัคคีของคนในชุมชน ถือเป็นสิ่งสำคัญของการดำรงไว้ซึ่งความเป็นชุมชน การที่คนในชุมชนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีระเบียบแบบแผน เข้าใจตนเองและผู้อื่น เคารพกฎกติกาของสังคม มีการขัดเกลาทางสังคมได้ปลูกฝังค่านิยมที่ดี มีความสมานฉันท์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทำให้สังคมน่าอยู่มากยิ่งขึ้น การที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในชุมชนจะเป็นการลดความขัดแย้งความแตกแยกในเชิงความคิด เน้นการเคารพและยอมรับความเห็นของทุกฝ่าย และยังหากมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน จะนำมาซึ่งความรัก ความสามัคคีและความสงบสุขของสังคมอย่างแท้จริง และการเชื่อมสัมพันธ์ของประชาชนในแต่ละชุมชนจะพัฒนาไปสู่ความสัมพันธ์อันเป็นองค์รวม มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกชุมชน จะนำไปสู่ความรัก ความสามัคคี ตลอดจนเกิดความหวงแหน รักรักษ์และดำรงไว้ซึ่งชุมชนของตนเอง

จากการลงพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก ตั้งอยู่ในเขตตำบลทับตีเหล็ก อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งแบ่งเขตการปกครองเป็น 5 หมู่บ้าน พบว่าคนในชุมชนมีการแบ่งหน้าที่กันในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมทางศาสนาซึ่งคนในชุมชนจะมารวมตัวกันในวันเสาร์และอาทิตย์ที่วัดท่ามะนาวและทำกิจกรรมในการบริการนักท่องเที่ยวต่างถิ่นด้วยความขยันขันแข็ง นอกจากนี้จากการประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก พบว่าชุมชนมีความพึงพอใจถึงร้อยละ 96.25

ซึ่งอาจแสดงถึงความสมานฉันท์หรือมีการทำงานร่วมกัน เช่น ร่วมกันคิด ร่วมกันทำร่วมกันพัฒนา ร่วมกันวางแผนระหว่างหมู่บ้านจนมีพลังขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม จากเหตุผลข้างต้น คณะวิจัยจึงศึกษากระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีประเด็นศึกษาในสองประเด็นคือ ศึกษากระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชนและวิเคราะห์กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก
2. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และ โดยผู้วิจัยแบ่งการศึกษาในประเด็นสำคัญเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ศึกษากระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน ใน องค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมและการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสารวิชาการ บทความ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่ 2 วิเคราะห์กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก โดยใช้วิธีการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตและข้อมูลจาก วิทยานิพนธ์

หนังสือ เอกสารวิชาการ บทความ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ มาจัดหมวดหมู่ข้อมูล พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูลแบบองค์รวมตามกรอบ แนวคิดทฤษฎี แล้วนำมาเรียบเรียงสรุปเป็นผลการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ บุคคลสำคัญซึ่งเป็นผู้นำและสมาชิกชุมชนในกระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) กับประชากรเป้าหมาย แบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยพิจารณาจากลักษณะของกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ 1) ผู้ใหญ่บ้าน 2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 9 คน
2. ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ 1) กรรมการหมู่บ้าน 2) ประธานกลุ่มอาชีพ 3) กรรมการกลุ่มอาชีพ 4) สมาชิกกลุ่มทางสังคม 5) ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน 6) อาสาพัฒนาชุมชน 12 คน
3. ประชาชนทั่วไปของ องค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญและเพื่อการตรวจสอบข้อมูล 18 คน
4. เจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นตัวแทนของ องค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชน 3 คน

รวมจำนวนทั้งสิ้น 42 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ จากวิทยานิพนธ์ หนังสือ เอกสาร บทความ สื่อออนไลน์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม เพื่อให้การเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารทางราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็กและจากการสอบถามผู้นำชุมชน ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

โดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เตรียมคำถามโดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ในประเด็นคำถาม 3 ประเด็นหลักดังนี้ กิจกรรมชุมชนที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกันและกระบวนการในการดำเนินกิจกรรม วิธีการในการสร้างความสามัคคีของชุมชน ปัจจัยที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือของชุมชนทั้งภาคประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคำถามเป็นคำถามลักษณะปลายเปิดคือ เปิดโอกาสให้ผู้ถูกวิจัยแสดงความคิดเห็นเต็มที่ โดยสามารถเพิ่มหรือลดในบางประเด็นได้ และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ หนังสือ เอกสารวิชาการ บทความ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ข้อมูล พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูลแบบองค์รวมตามกรอบแนวคิดทฤษฎี แล้วนำมาเรียบเรียงสรุปเป็นผลการวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ของข้อมูลจากทุกแหล่งข้อมูลที่ได้จากกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แต่ละประเด็นอย่างเป็นระบบ โดยใช้

การจัดระเบียบข้อมูล จัดหมวดหมู่ และการสังเคราะห์ข้อมูลสู่ข้อสรุปการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก

1. การสร้างความสามัคคีโดยใช้กิจกรรมทางพุทธศาสนา

เนื่องจากในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็กประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ดังนั้นในเทศกาลสำคัญจึงมาร่วมกันจัดกิจกรรมสำคัญทางพุทธศาสนา ซึ่งเปิดโอกาสให้ชาวชุมชนได้มีการปฏิสัมพันธ์กันทำกิจกรรมร่วมกันจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สร้างความสามัคคีให้กับชาวชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก พื้นที่องค์การบริหารตำบลทับตีเหล็ก มีสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาที่สำคัญคือวัดมะนาวเป็นวัดเก่าแก่ไม่น้อยกว่า 140 ปี เป็นศูนย์รวมการจัดกิจกรรมของชุมชน นอกจากนี้ยังมีวัดประสพสุขเป็นวัดศูนย์วิปัสสนาอยู่ติดแม่น้ำท่าจีน มีวัดแก้วเป็นวัดเก่าแก่ วัดราษฎร์สามัคคีมีสถานที่ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยวัดจะเป็นศูนย์รวมการจัดกิจกรรมเมื่อมีประเพณีเทศกาลประจำปีของหมู่บ้าน เช่น ประเพณีทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ เวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีทำขนมข้าวเหนียวแก้ว ข้าวเหนียวแดง กาละแม่วันตรุษไทย แห่เทียนจำนำพรรษาในวันเข้าพรรษา ทำบุญบังสกุลให้กับญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว การตักบาตรเทโวในวันออกพรรษา งานไหว้พระประจำปีวัดมะนาว ประเพณีลอยกระทงที่วัดมะนาว งานวันเด็ก ทำบุญกลางบ้านทำบุญปีใหม่ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ทำสืบๆ กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันส่งผลให้ประชาชนซึ่งส่วน

ใหญ่ที่เป็นพุทธศาสนิกชนได้มาร่วมกัน ส่งเสริมสืบสาน และอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี มีการทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในการทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ประชาชนมีน้ำใจเห็นอกเห็นใจผูกมิตรไมตรีกัน นอกจากนั้นเมื่อมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพุทธศาสนา ชาวบ้านจะร่วมกันเป็นจิตอาสาเพื่อช่วยงานของชุมชน เช่น เมื่อเกิดสถานการณ์ วิกฤต 19 ประชาชนร่วมกันช่วยตรวจคัดกรองโควิด ทั้งผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเช่น อสม.และประชาชนคนอื่นๆ ที่ล้วนเต็มใจเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือกิจกรรมของทางวัดร่วมกันคัดกรองป้องกัน covid

2. การสร้างความสามัคคีโดยใช้กิจกรรมขององค์กรชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็กมีองค์กรชุมชนและกลุ่มอาชีพหลายทั้งกลุ่มอาชีพทำดอกไม้จันทน์และดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มจักสานหวาย กลุ่มอาชีพจักสานตะกร้า กลุ่มทำน้ำพริกเผา กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า ชมรมผู้สูงอายุ และยังมีกองทุนในหมู่บ้านทั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทับตีเหล็ก กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรยั่งยืน ชมรมผู้สูงอายุระดับตำบล การมีองค์กรชุมชนที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมให้ชุมชนมีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น งานรื่นเริงกิจกรรมตามประเพณี วันสำคัญต่างๆ ส่งเสริมให้เครือข่ายกลุ่มต่างๆ ในชุมชนได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือระหว่างกลุ่มต่างๆ เช่น อสม.จัดทีมเยี่ยมบ้าน มีการทำกิจกรรมจิตอาสา กลุ่มอาชีพร่วมจัดทำผลิตภัณฑ์ เช่น กระเป๋า น้ำยาล้างจาน มะนาวดอง ร่วมกับหมู่บ้านอื่น การรวมตัวของสมาชิกขององค์กรชุมชน มีการระดมความคิด และมีกิจกรรม

ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สร้างความสามัคคีให้กับชุมชน ซึ่งสมาชิกในองค์กรชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรชุมชนเป็นอย่างดี การรวมตัวกันของชาวบ้านเป็นองค์กรชุมชน ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ซึ่งนำไปสู่การเกิดเครือข่ายและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เช่นเครือข่ายจิตอาสาทำความสะอาดแม่น้ำลำคลอง จิตอาสาร่วมทำบุญช่วยกิจกรรมของวัด จิตอาสาตามชุมชนในหมู่บ้าน

3. การสร้างความสามัคคีจากการที่มีผู้นำทางการที่เข้มแข็ง

ผู้นำท้องถิ่นโดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสามัคคี ด้านการเมืองการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็กแบ่งออกเป็น 5 หมู่บ้าน โดยหมู่ที่ 1 นายเอกชัย บรรจงขจรบุญ เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 บ้านประสพสุข มีนายประสงค์ โภคา เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านท่าดินเหนียว มีนายเฉลิมภพ มากดวงจันทร์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 บ้านโพธิ์เขียว มีนายพนม พันธุ์เมืองเป็นผู้ใหญ่บ้าน และหมู่ที่ 5 บ้านดอนบ้าน มีนายขุนแผน ดวงมาลาเป็นผู้ใหญ่บ้านและดำรงตำแหน่งกำนันประจำตำบล

โดยจากเก็บข้อมูลพบว่าถึงแม้ว่าองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทหน้าที่สำคัญในชุมชน ท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในตำบลซึ่งเคยเป็นภารกิจสำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างไรก็ตาม กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีบทบาทในการทำงานร่วมกับชุมชนเป็นอย่างมาก และร่วมปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการ ปฏิบัติงานของหน่วยงานท้องถิ่น การประสานนโยบายของหน่วยงานท้องถิ่นกับความต้องการของราษฎร การติดตาม สอดส่อง ดูแล และประสานการปฏิบัติงานหน่วยงานท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายและเจตนารมณ์

ของราษฎรในท้องที่และท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านพบว่าผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านมีภาวะผู้นำทำให้คนในชุมชนเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจในการทำงานกับชุมชน ซึ่งชาวบ้านในชุมชนเห็นว่าผู้ใหญ่บ้านมีความใกล้ชิดกับลูกบ้าน มีอัธยาศัยดีมีความตั้งใจในการทำงาน ปฏิบัติตนเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ของตน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีมีความสามารถในการชักจูงคนในหมู่บ้าน ให้มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีจิตอาสา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมชุมชน และเมื่อเกิดปัญหาระหว่างลูกบ้าน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งและสร้างความสามัคคีให้กับชุมชน ดังเช่น จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านพบคำกล่าวที่ว่า “เรารักผู้นำของเรา” ดังนั้นผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่สามารถชักจูงคนในชุมชนมาช่วยประสานกำลังในการทำงานร่วมกัน

4. การสร้างความสามัคคีจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก

จากการสรุปผลการสัมภาษณ์โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง พบว่าเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคี ทำงานใกล้ชิดกับองค์กรชุมชนต่างๆ เป็นอย่างดี และให้ความช่วยเหลือเมื่อคนในชุมชนต้องการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะคอยให้คำปรึกษาทำงานใกล้ชิดและสำรวจความต้องการและคอยช่วยเหลือและยังสามารถเป็นที่พึ่งทางข้อมูลจากภาครัฐให้แก่ชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านมาขอความช่วยเหลือ

นอกจากนั้นเมื่อมีกิจกรรมที่สำคัญของชุมชน เช่น ประเพณีทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ เวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนาประเพณีทำขนมข้าวเหนียวแก้ว ข้าวเหนียวแดง กาละแม่วันวันตรุษไทย แห่เทียนจำนำพรรษาในวันเข้าพรรษา ทำบุญบังสุกุลให้กับญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว

การตักบาตรเทโวในวันออกพรรษา งานไหว้พระประจำปีวัดมะนาว ประเพณีลอยกระทงที่วัดมะนาว งานวันเด็ก ทำบุญกลางบ้านทำบุญปีใหม่ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ทำสืบๆ กันมา หรือการทำงานร่วมกับองค์กรชุมชนที่มีหลากหลาย เช่น กลุ่มอาชีพทำดอกไม้จันทร์และดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มจักสานหวาย กลุ่มอาชีพจักสานตะกร้า กลุ่มทำน้ำพริกเผา กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า ชมรมผู้สูงอายุ และยังมีกองทุนในหมู่บ้านทั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทับตีเหล็ก กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรยั่งยืน ชมรมผู้สูงอายุระดับตำบล

จากการรวบรวมข้อมูลการวิจัยและการวิเคราะห์เนื้อหา ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า พบว่าเจ้าหน้าที่ตระหนักในการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน โดยคำนึงถึงการให้บริการที่ดีความสะดวกในการเข้าถึงบริการที่ทำให้ประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการได้รับความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีอัธยาศัยต่อประชาชนด้วยดีภายใต้กฎหมายข้อบังคับและระเบียบต่างๆ ที่กำหนด ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือเมื่อเจ้าหน้าที่ขอความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก

1. กระบวนการสร้างความสามัคคีโดยกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็กผ่านกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา กิจกรรมขององค์กรชุมชนและกิจกรรมอื่นในวาระพิเศษต่างๆ จัดกิจกรรมสำคัญทางพุทธศาสนา ซึ่งเปิดโอกาสให้ชาวชุมชนได้มีการปฏิสัมพันธ์กัน ทำกิจกรรมร่วมกัน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สร้างความ

สามัคคีให้กับชาวชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก นอกจากนี้ยังมีองค์กรชุมชนหลายกลุ่มที่ชาวบ้านมารวมตัวกัน ก่อให้เกิดการพบปะสังสรรค์ ทำกิจกรรมร่วมกัน กลุ่มอาชีพทำดอกไม้จันทร์และดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มจักสานหวาย กลุ่มอาชีพจักสานตะกร้า กลุ่มทำน้ำพริกเผา กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า ชมรมผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมจิตอาสา ทำกระเป่า ทำน้ำยาล้างจาน ซึ่งการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันอยู่เสมอ ก่อให้เกิดสร้างความสามัคคี ทำให้ทุกคนสามารถที่จะเชื่อมความสัมพันธ์ต่อกันได้

2. การสร้างความสามัคคีผ่านบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน

ชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็กมีการสร้างความสามัคคีผ่านตัวบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำที่เป็นทางการ อันได้แก่ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านที่ชาวบ้านให้การยอมรับและเคารพนับถือ และมีกระบวนการสร้างความสามัคคีผ่านตัวบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทับตีเหล็ก ซึ่งเป็นการสร้างความสามัคคีผ่านตัวบุคคลผู้มีบทบาทในชุมชน ทั้งจากผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาชุมชนเนื่องจากการเป็นผู้ใหญ่บ้านพยายามส่งเสริมความร่วมมือในแต่ละหมู่บ้านที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาต่างๆ เท่าที่จะช่วยได้ และแบ่งปันข้อมูลที่ได้รับมาให้กับสมาชิกชุมชน ส่วนเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการพัฒนาชุมชน ทำงานอย่างใกล้ชิดประชาชน สามารถรวมประชาชนในพื้นที่เมื่อต้องการความร่วมมือ ก่อให้เกิดความไว้วางใจกับประชาชนเนื่องจากที่ผ่านมาประชาชนได้รับการบริการที่ดี มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก ประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการได้รับความเสมอภาค ความเป็นธรรม อีกประเด็นหนึ่งคือเมื่อมีการระดมประชาชนมาประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนและเสนอความต้องการของชุมชน สามารถ

ทำได้อย่างรวดเร็วโดยผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ชาวบ้านให้การยอมรับ ซึ่งปัญหาความต้องการและผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเรื่องเฉพาะของผู้ใดผู้หนึ่ง แต่มีผลกระทบต่อชุมชน เป็นสิ่งที่ทุกคนในชุมชนควรร่วมกันรับผิดชอบ และร่วมมือกันแก้ไข

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยสามารถอภิปรายผลจากการศึกษากระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับเหล็กและการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับเหล็ก ได้ดังนี้ กระบวนการสร้างความสามัคคีของชุมชนโดยใช้กิจกรรมทางพุทธศาสนานั้น อาจเป็นผลมาจากการที่ประชาชนนับถือศาสนาเดียวกันคือศาสนาพุทธ ทำให้การจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาซึ่งก่อให้เกิดความสามัคคี สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพระบุญแสง ตปสีโลและคณะ (2565) ที่วิเคราะห์การสร้างสามัคคีเชิงพุทธด้วยประเพณีหลักบ้านหลักเมืองของจังหวัดกาฬสินธุ์ว่าเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่ทำสืบๆ กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การประกอบพิธีกรรมได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นบันไดในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น แก่หมู่คณะและองค์กรเป็นหลักธรรมสร้างความสมัครสมานสามัคคี และความผาสุกในสังคมเป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับ หลักการสร้างความปลอดภัยที่ ชลัท ประเทืองรัตนา (2560) กล่าวว่าให้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขความขัดแย้ง การสร้างความปลอดภัยต้องอยู่บนพื้นฐานของความรักความเมตตา

ดังนั้นศาสนาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเยียวยาจิตใจ การเจรจา ไกล่เกลี่ยเป็นแต่การเริ่มต้นในการปรองดอง แต่ความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมจะทำให้การสร้างปรองดองบรรลุ

ผลสำเร็จเร็วขึ้น เพราะศาสนาเป็นแหล่งที่พึ่งของคนไทย ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน การเยียวยาจิตใจ จึงต้องอาศัยศาสนาเข้ามายุติเหตุให้มีความรู้สึกดี รู้ทำและสามารถหาทางออกกับทุกปัญหาได้ สอดคล้องกับความเห็นของ จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ (2543) ที่กล่าวว่าสถาบันศาสนาเป็นองค์กรหนึ่งที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม โดยในสมัยก่อนวัดเป็นศูนย์กลางทั้งการศึกษา และกิจกรรมต่างๆ ทำให้มีอิทธิพลต่อการขัดเกลาทางสังคมเป็นอย่างมาก แม้ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลง อาจทำให้บุคคลห่างเหินจากสถาบันศาสนาไปบ้าง แต่ศาสนาก็ยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวใจเสมอ ยังมีคนจำนวนมากที่ยังนำคำสอนทางศาสนามาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ

การสร้างสามัคคีโดยใช้กิจกรรมขององค์กรชุมชนซึ่งการรวมตัวของสมาชิกขององค์กรชุมชน เสริมสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสร้างความสมัครสมานสามัคคีของคนในองค์กรหมู่บ้านและชุมชนให้แน่นแฟ้นขึ้น และการเสริมสร้างความสามัคคีอันดีที่ทำงานร่วมกันระหว่างคนในองค์กรหมู่บ้านและชุมชนโดยใช้การจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนทัศนคติร่วมกันระหว่างคนในองค์กร ผู้นำหมู่บ้านและตัวแทนประชาชนปฏิบัติในหน้าที่ และการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ นอกจากนั้น การมีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สร้างความสามัคคีให้กับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสุจิตต์กัลยาณธรรม (2547) เรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนและความร่วมมือในการแข่งขันเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านบ้านบวกลอนและบ้านบวกลาดาวว่าบริบททางพฤติกรรมของชุมชนนั้นมีการจัดตั้งกลุ่มและองค์กรต่างๆ ขึ้นในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มวัด กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชนและกลุ่มออมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มที่เหมือนกันคือ

ต้องการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อช่วยเหลือกันในชุมชน เช่น ทั้ง 2 หมู่บ้านต่างก็มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นในหมู่บ้านของตน เพื่อให้คนในหมู่บ้านเข้ามาเป็นสมาชิกเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กลุ่มผู้นำชุมชนเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งพบว่ากลุ่มผู้นำชุมชนของบ้านบวกล้วนมีความสามัคคีร่วมกันทำงานเพื่อชุมชนเป็นอย่างดี

ส่วนการสร้างสามัคคีจากการที่มีผู้นำที่เป็นทางการที่เข้มแข็งนั้นสอดคล้องกับ จินดาวรรณกาญจนพานุพันธ์ (2562) ที่พบว่ากระบวนการสร้างความสามัคคีนั้น ผู้ใหญ่บ้านได้รับการเลือกตั้งจากชาวบ้านทั้งหมู่บ้าน จึงทำให้ชาวบ้านได้ผู้นำที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม และมีความสามารถ ผู้ใหญ่บ้านได้ กำหนดหลักการและเป้าหมายของหมู่บ้าน มีการจัดทำแผนงานและโครงการของหมู่บ้าน มีการจัดสร้างทีมงาน เป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ และ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ จึงทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกัน ช่วยกันทำงานเป็นหมู่เป็นคณะ แม้วางานจะยาก ก็ช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ร่วมกัน และยังนำหลักธรรมมาเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดแก่ชุมชน

สอดคล้องกับภิญญาพัชญ์ สรณวัชรเอกากุล (2566) ว่า ผู้นำในการพัฒนาชุมชนเป็นผู้ประสานความคิดของสมาชิก ไม่ผูกขาดความคิดหรือเป็นเจ้าของชุมชน เพียงผู้เดียวพร้อมที่จะเรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นกับผู้อื่น ฝึกตัวเองเข้ากับชุมชนได้ อย่างแนบแน่น ร่วมทำประโยชน์เพื่อชุมชน สามารถเชื่อมประสานสมาชิกกลุ่มและองค์กรชุมชนได้ เป็นอย่างดีและยังสอดคล้องกับชูเรีนา บางปู (2557) พบว่า คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำชุมชน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาชุมชน การได้รับความเคารพนับถือจากคนในชุมชนแนวทาง

การสร้างแรงดลใจคนในชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน การกระตุ้นปัญญาคนในชุมชนและการคำนึงถึงบุคคลอื่น ส่วนบทบาทและหน้าที่ของผู้นำในการพัฒนาชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนควรมีบทบาทและหน้าที่ด้านการประสานงาน การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การให้ความรู้คนในชุมชน และการช่วยเหลือคนในชุมชนและยังสอดคล้องกับจักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระถนิตวฑฒโน (2561) ที่กล่าวว่า มนุษย์ถือว่าเป็นสัตว์สังคม มีการดำรงชีพเป็นกลุ่มเป็นชุมชน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาไปในทางที่ดี สนองต่อความต้องการและบรรลุยังประโยชน์และความสำเร็จที่เป็นจุดมุ่งหมาย ต้องอาศัยความสามัคคีระหว่างกันเป็นสำคัญ ซึ่งสื่อกลางที่สำคัญในการช่วยประสานคนให้บริหารงานได้อย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง เหมาะสมนั้นก็คือ “ผู้นำ” ซึ่งเป็นบุคคลที่จะมาช่วยเป็นกำลังแรงใจ และมันสมองในการปฏิบัติงานร่วมกัน เหตุนี้ในการพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนถือว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่จะระดมพลและทรัพยากรในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการบริหาร การพัฒนาหรือร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้การพัฒนานั้นไปสู่จุดมุ่งหมายได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา เนื่องจากความเชื่อทางศาสนา และกิจกรรมทางพุทธศาสนา สามารถสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นได้ เพราะศาสนาเป็นแหล่งที่พึ่งของคนไทย

2. ส่งเสริมความสามัคคีในชุมชนโดยให้มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น งานรื่นเริง กิจกรรมตามประเพณี/วันสำคัญต่างๆ

3. ส่งเสริมความสามัคคีโดยให้เครือข่าย/
กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยน
เรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือ
ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ

4. ส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้สึกว่าเป็น
เจ้าของร่วมไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่ง มีการทุ่มเท
แรงกายแรงใจเพื่อผลสำเร็จร่วมกันซึ่งจะมีผลต่อ
ความสมานฉันท์ของคนในชุมชน

5. ส่งเสริมให้ผู้นำทั้งที่เป็นทางการและ
ไม่เป็นทางการเป็นผู้ประสานความคิดของสมาชิก
ชุมชน พร้อมทั้งจะเรียนรู้แลกเปลี่ยนข้อมูลและ
ความคิดเห็นกับผู้อื่น สามารถเชื่อมประสานสมาชิก
กลุ่มและองค์กรชุมชนได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิธีการสร้างผู้นำชุมชน
ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่สามารถ
เชื่อมประสานสมาชิกกลุ่มและองค์กรชุมชนได้

2. ควรทำการศึกษาวิธีการสร้างความ
สามัคคีของเครือข่ายองค์กรชุมชนท้องถิ่น เพื่อจะ
เป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งต่อไปในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญและ
ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการ
สัมภาษณ์และตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
รวมถึงผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชน เจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้เหล็ก กลุ่มองค์กร
ที่อยู่ในชุมชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย
ที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระถนัด วฑฒโน. (2561). *ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. วารสารสันติศึกษา
ปริทรรศน์ มจร., 6(ฉบับพิเศษ): 527-538.*
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. (2543). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จินดาวรรณ กาญจนพานพันธ์. (2562). *กระบวนการสร้างความสามัคคีเชิงพุทธในหมู่บ้านเซตวัน (หนอง
หมู) อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(7), 72-86*
- ชลัท ประเทืองรัตนนา. (2560). *การสร้างความปลอดภัย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ชูเรียนา บางปู. (2557). *ภาวะผู้นำและการจัดการความขัดแย้งในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาอำเภอ
เมืองยะลาจังหวัดยะลา. (การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการ
พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์.*
- ทิพวรรณ พุฒาภรณ์. (2562). *การเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมไทย. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2(3), 92-107*
- พระครูสุจินต์ถนอมธรรม. (2547). *ความเข้มแข็งของชุมชนและความร่วมมือในการแข่งขันเพื่อการจัดการ
สิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

- พระบุญแสง ตปสีโล, พระโสภณพัฒนบัณฑิตและพระมหามิตร จิตปญโญ. (2565). วิเคราะห์การสร้าง
ความสามัคคีเชิงพุทธด้วยประเพณี หลักบ้านหลักเมืองของจังหวัดกาฬสินธุ์. *Journal of
Modern Learning Development*, 7(10), 296-306
- ภิญญาพัชญ์ สรณวัชรเอกากุล. (2566). คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์กับการบริหารการพัฒนา
ชุมชน ในจังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).
เชียงใหม่: สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.